
Dve knjigi Sira Petra Halla

Author(s): Ivan Stanič

Source: *Urbani Izziv*, Vol. 11, No. 1, Urbane mreže / Urban Networks (junij 2000), pp. 105-106

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44179880>

Accessed: 03-07-2025 11:32 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Ivan Stanič

Dve knjigi Sira Petra Halla

Mesta v civilizaciji¹

Najnovejše obsežno gradivo novodobnega »guruja« renesanse mest, Sira Petra Halla, poskuša odgovoriti na vprašanja o kulturi, inovativnosti in urbanem redu mest. Zakaj morajo velika (pomembna, živa, radostna, monumentalna) mesta ali le mesta doživeti prebujenje, zakaj se prebujenje zgodi, zakaj nekatera mesta v določenem trenutku postanejo prekipevajoče ustvarjalna ali izrazito inovativna, so le nekatere izmed tem, ki pisca zanimajo.

Avtor z neverjetno raziskovalno vneto prikazuje dosežke zlatih časov velikih mest z bogatimi in navdušujočimi zgodbami o kompleksnih razmerah, ki so jih omogočile, in analizira razloge, zakaj so nastala tam, kjer so. Ustvarjalnosti mest ne omejuje le na umetnost in kulturo. Prek antičnih Aten, renesanse v Firencah, Londona 16. stoletja in Berlina v weimarski republiki razlaga nadaljuje z raziskovalnimi napor industrijsko in tehnološko inovativnih mest skozi navedbe zgodb o bogatenju mest, npr. Manchesterja v

Angliji z bombažem, Detroita v ZDA z avtomobili ali Silikonske doline in San Francisca ter Tokia z elektroniko, ter posameznikov, ki so vse obrnili na glavo in mestom dali kar so: »*the individual makes the difference*«. Zgodovinskemu preletu sledi zgodba o dveh mestih, ki sta imeli kar največji vpliv na razvoj popularne kulture 20. stoletja, Los Angelesa in Memphisa, svetovni filmski in glasbeni prestolnici.

V prvem delu, naslovljenem Mesto kot kulturno vrelišče, piše o atenski demokraciji in kulturi, ponovnem odkritju veselosti življenja v Firencah, svetovnem prizorišču Londonu, ponovnem odkritju ugodja na Dunaju, prestolnici svetlobe Parizu in izumu dvajsetega stoletja v Berlinu. Na kratko navaja tudi ključ do ustvarjalnosti.

V drugem delu ponuja mesto kot inovativno okolje. Prvo svetovno industrijsko mesto in predilnice Manchesterja, prestolnico pomorskih velikanov Glasgow, ponovno Berlin, tokrat kot tehnopolis, masovno proizvodnjo v Detroitu, informacijski preboj v Kaliforniji, japonske inovacije v Tokiu in seveda izvlečke o bistvu inovativnosti.

Tretji del je posvečen (popularni) poroki med kulturo in tehnologijo in bolj podrobno izumu popularne kulture, tovarnam sanj v Hollywoodu in glasbeni Meki, Memphisu. Ponovno sledi izvleček, tokrat o skrivnostih uspešne zveze.

Peto poglavje se približuje fizični stvarnosti mest oziroma ukrepom, ki so jih mesta izvajala, da bi se povzpela tja, kamor so se. Piše o urbanem redu vse od začetkov v antičnem Rimu, utilitarinem Londonu, javnih delih v Parizu, apoteozi moderne v New Yorku, mestu v gibanju – Los Angelesu,

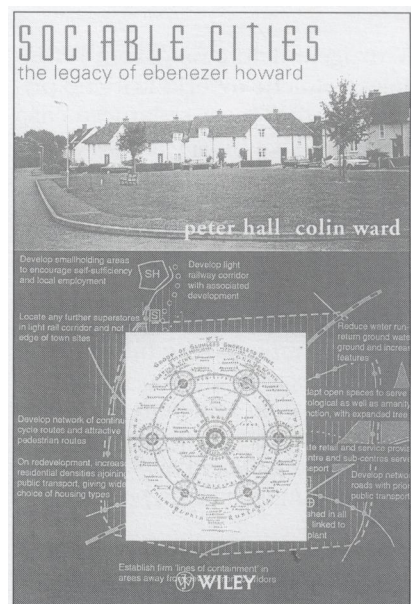
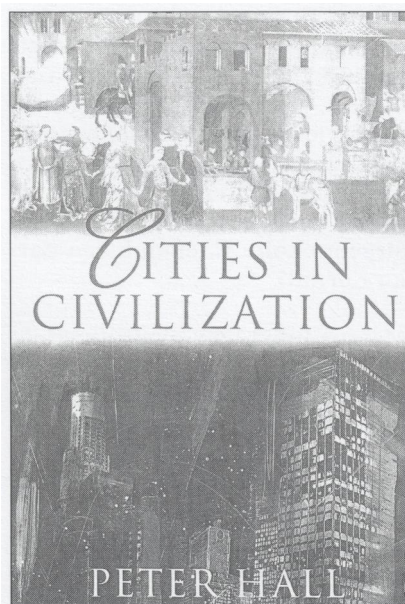
su, socialnih utopičnih sanjah Stockholma in končnem, zelenem (nikoli doseženem) dejanju: uspehu in samoregulacijskem urbanem sistemu.

Izziv mesta prihodnosti vidi prav v tem zaenkrat nedoseženem idealu, kjer bo mesto doseglo zvezo med umetnostjo, tehnologijo in organizacijo.

Knjiga obsega 1169 strani, vključno s 85 slikovnimi prilogami, več kot 1500 bibliografskih navedb, indeks pa je temu primerno popoln.

Družabna mesta – dediščina Ebanezerja Howarda²

Izid knjige Družabna mesta, ki sta jo napisala Sir Peter Hall in Colin Ward, je sovpadel s stoletnico prvega izida revolucionarne knjige Ebanezerja Howarda Vrtna mesta prihodnosti. V slednji se je avtor zavzemal za vrnitev k civilizacijskim in trajnostnim oblikam mestnega življenja. Danes lahko trdimo, da je postala ena najvplivnejših knjig o načrtovanju mest 20. stoletja. Bila je izhodišče za snovanjem več kot 30 mest v Veliki Britaniji in številnim drugim po vsem svetu ter pospešila ustanovitve Društva za načrtovanje mest in podeželja (Town and Country

Planning association). Končna neposredna posledica je bila zakonska opredelitev načina upravljanja razvoja mest.

V knjigi Družabna mesta je ocena vztrajnosti pred stoletjem izrečenih misli o urbanem razvoju oziroma njihove trdoživosti in primernosti za reševanje sodobnih problemov mest. Nikoli dosedaj niso vprašanja razvoja, novih gradenj ali prenove, razmerij med zasebnim in javnim potniškim prometom, politične volje in trajnosti, javne dostopnosti do podeželja in naravnega okolja, kakovosti življenja ter prihodnosti mest bila tako pereča, kot so danes v vsej svoji krutosti. Prav v analizi prihodnjih trendov pisca popeljeta Howardova razmišljanja v 21. stoletje.

V prvem delu naslovljenem Prvo stoletje, so predstavljena začetna razmišljanja Ebanezerja Howarda in oblikovana izhodišča, ki se dotikajo stvarnosti s ciljem doseganja idealnih stanj. Nadaljujeta s potjo od teorije do prvih načrtov in realizacij, neuspešnih poskusov in izvozom zamisli v tujino. Brazilija je namreč ena izmed držav, kjer so sprejeli zamisel o vrtnih mest, in eno največjih zgradili prav v Sao Paulu, največjem brazilskem mestu. Danes je ta del mesta sicer obkrožen z morjem poznejših mnogonadstropnih kolosov, vendar se uspešno upira predruženju.

V drugem delu z naslovom Prihajajoče stoletje avtorja kritično primerjata različnost sedanjega časa od preteklega in izpostavljata trajnost kot vodilo možne izgradnje novih, drugačnih vrtnih mest, katerih nastanek naj bi sledil podobnim izhodiščem kot stoletje prej.

Knjiga, ki je opremljena s 53 slikami in dvema preglednicama ter 200 bibliografskimi enotami, bi zagotovo morala pritegniti pozornost vseh zapriseženih ali vsaj zainteresiranih posameznikov, ki jih zanima prihodnost mest in podeželja.

Ivan Stanič, univ. dipl. inž. arh., Urbanistični inštitut RS

Opombe

- ¹ Sir Peter Hall, *Cities in Civilisation* Phoenix, Orion Books Ltd., London ISBN 0 75380 815 3 (British Library)
- ² Sir Peter Hall in Colin Ward, *Sociable Cities – the legacy of Ebenezer Howard*, John Wiley and Sons Ltd., Chichester, Anglija, 1998, ISBN 0 471 98505 8 (British Library)

Sir Peter Hall je profesor planiranja na University Collegeu v Londonu in zaslužni profesor urbane in regionalnega planiranja v

Berkleyju, Univerza v Kaliforniji. Je član britanske akademije znanosti, predstojnik društva za planiranje mest in podeželja, avtor več kot 30 knjig, od katerih so mnoge odločilno vplivale na opredelitev sodobne prostorsko planerske dejavnosti.

Colin Ward piše o stanovanjski problematiki in neformalnih okoljih, zanimajo ga še zgodovina poljskih razdelitev, vrtički in počitniški kampi.

Špela HUDNIK
Mitja PAVLIHA

Mednarodna arhitekturna delavnica: »Hidrocity« – navigacija – komunikacija

Srednji Jadran, Nacionalni park Kornati, 6. – 12. 5. 2000

Živimo v času, ko prehajamo na satelitski navigacijski sistem, ki pomeni drugačne komunikacijske možnosti. Nekdanji bivalni prostori v navigacijskih objektih – svetilnikih – se spreminjajo v zapuščene prostore. Pojavi se potreba po novih programih svetilniških objektov in s tem začetek razvoja nove urbane mreže, ki generira rast novih urbanih struktur na vodi in nove komunikacije. Urbanizacija otokov in obale sovпада s sočasnim razvojem nove urbane paradigme, ki gradi na individualnosti in naglem tehnološkem razvoju, na spremembah socialnih, ekonomskih, informacijskih in infrastrukturnih tokov. Občutljivost prostora Nacionalnega parka Kornati in njegova povezava z okoliškimi otoki ter zaledjem zahtevata od pobudnikov razvoja usmerjen in nadzorovan razvojni program. Cilj in namen mednarodne delavnice sta bila z interdisciplinarnim projektnim pristopom oblikovati nove usmeritve in kriterije za urbanizacijo prostora – arhitekturo, infrastrukturo ter komunikacijo na vodi.

Na mednarodni delavnici so sodelovale fakultete za arhitekturo iz Pescare, Firenc, Ljubljane in Gradbene fakulteta, oddelek za arhitekturo iz Splita. Na podlagi predavanj različnih strok (navigacija, meteorologija, geografija, biologija, podvodna fotografija, hidrogradnja, oblikovanje plovil, arhitektura, arhitekturna dediščina, konservatorstvo in umetnostna zgodovina), raziskovanja terena, posnetkov stanja in diskusij je bila naloga vsake izmed udeleženi skupin oblikovati razvojno strategijo in program mesta na vodi »HIDROCITY« v širšem okolju Nacionalnega parka Kornati.

Meseca julija bo v okviru mednarodne delavnice »HIDROCITY« organizirano še strokovno srečanje s predstavniki neposredno zainteresiranih skupin državnih institucij (Ministrstvo za pomorstvo, promet in zveze, Ministrstvo za turizem, Ministrstvo za kulturo, predstavniki občin Split, Zadar in Šibenik, predstavniki Na-